

Ecaterina FOGHEL

Dontoranda Școlii Doctorale Filologie, Universitatea de Stat „Alecu Russo” din Bălți. Domenii de interes: conceptologie, lingvistică, filozofia limbajului, literatura franceză. Autoarea cărții *Le Concept de vertu pratique dans les romans de Madame de Genlis*. Saarbrücken: Editions Universitaires Européennes, 2017.

CONSIDERAȚII ASUPRA PROBLEMEI AUTENTICITĂȚII ȘI MODEI ÎN LITERATURA FRANCEZĂ A SECOLULUI AL XX-LEA

Unul dintre produsele lingvo-culturale în care se reflectă realitatea socială și se fixează coordonatele identității crono-topologice și ideologice ale unei etape de dezvoltare a omenirii este literatura. Relația existentă între opera literară și societate este una firească și inevitabilă, care apare la etapa de producere a primei și se menține atât de-a lungul difuzării, cât și recepției acesteia. Din perspectiva analizei sociocritice sau socioistorice a diverselor creații literare, se desprinde ideea că concordanțele dintre literatură și societate nu se manifestă doar la nivel de identificare și recunoaștere a unor fapte sociale reale ce se infiltrază în text, ci pot fi interpretate la nivel mai profund, cu aplicarea unor abordări de ordin antropologic, psihanalitic, semiologic, lingvistic etc.

Opera literară ar fi, astfel, un artefact rezultat din activitatea senzorial-obiectivă a individului social, care observă, apoi trece prin conștiința proprie, preschimbă și dă formă expresivă concretă unor reflecții despre obiecte, fapte și evenimente din realitatea cu care acesta fie contactează direct, fie stabilește doar un contact mediat. Cât de sugestiv și convingător nu ar fi un text artistic, el rămâne totuși un produs ideal al muncii sau efortului intelectual al individului uman. Iar idealul, în opinia lui V.I. Dubrovski, nu e altceva decât o ipostază a informa-

ției în stare pură, susceptibilă de a fi procesată cu un înalt grad de arbitraritate. Elementele din lumea obiectivă exterioară sunt transfigurate în cadrul realității subiective interioare, care se generează în urma interacțiunii sistemelor cerebrale neurodinamice din egostructura cerebrală a personalității [1, p. 264]. „Libertatea” sau capacitatea de autoreglare și autodeterminare funcțională a acestor sisteme dă naștere creativității. Creativitatea, la rândul ei, este facultatea de a modifica, în mod voluntar, configurația realității subiective, de a crea noi asociații, de a integra noi imagini, de a prefigura noi idei.

În așa fel, căutând să reflecte în opera sa realitatea obiectivă care îl înconjoară, scriitorul ilustrează, de fapt, o viziune proprie despre aceasta. Chiar și în operele realiste sau memorialistice, unde convenția veridicității și fidelitatea relatărilor față de faptele reale sunt de o importanță crucială, scriitorul se află în planul ontologic al operei sale și de aceea este, în fiecare caz, sursa și garantul autenticității acesteia. Chiar dacă, în baza reflecțiilor lui Roland Barthes din lucrarea „La Mort de l’Auteur” ideea extrapolării în interpretarea sensului unei scrieri literare și a necesității considerării receptorului (cititorului) în descifrarea mesajului artistic, este una notabilă, rolul Eu-lui creator nu poate fi desconsiderat. Felul în care împre-

jurările sunt prezentate în textele narative este influențat de estetica literară, de modalitățile narative adaptate și de intențiile autorului cu privire la finalitatea actului creator [2, p. 1].

Punctul de plecare al narațiunii literare poate fi una și aceeași porțiune a realității obiective, unică și detașată de orice impresii individuale, însă amprente de stil mai mult sau mai puțin specific și original al autorului sunt de găsit atât la nivel de formă, fapte intrinseci (nivel semantic, sintactic, narativ), cât și în alegerea unor componente de conținut și în analiza unor fapte extrinseci ale textului (ideologie, sociogramă, discursuri și câmpuri sociale) [3, p. 4]. Totodată, la o considerare panoramică din perspectivă diacronică a uriașului tezaur literar al omenirii, se constată faptul că realitatea obiectivă extrinsecă textului și realitatea subiectivă intrinsecă lui, se influențează reciproc și prezintă o infinitate de combinații irepetabile, de variante de input și output care se conjugă după anumite legități și se conformează unor anumite principii social determinate, care reflectă ceea ce putem numi „modă” sau gust artistic.

O paralelă extravagantă, la prima vedere, între modă și limbaj a fost trasată de către același Roland Barthes în lucrarea sa „Sistemul modei” (*Système de la Mode*). Teoreticianul francez raportează conceptele saussuriene de *limbă* și *vorbire* la sistemul modei vestimentare. În această paradigmă, vestimentația, în general, corespunde fenomenului de limbaj, constituind și ea un mijloc de comunicare, de exprimare a anumitor mesaje sau informații despre subiectul său. Similar cu logica descompunerii limbajului în cele două componente constitutive și complementare – limbă și vorbire –, Barthes stabilește o omologie argumentată între limbă și costum (*langue et costume*), pe de o parte, și vorbire și ținută (*parole et habillement*), pe de altă parte. La fel ca limba, costumul, adică felul de a se îmbrăca, poate fi specific locuitorilor unei regiuni sau unei țări. Reiese că ar fi consecvent să vorbim despre costumul național în analogie cu limba națională. În cazul omologiei dintre vorbire și ținută, ambele realități se

raportează la manifestări individuale, rezultate din alegeri, combinații și exprimări personale.

Cele trei analogii descrise de către Barthes (*limbaj-vestimentație, limbă-costum, vorbire-ținută*) ilustrează și justifică fenomenul de gust colectiv sau preferințe sociale periodice în domeniul lingvistic. Moda lingvistică afectează, în primul rând, lexicul, dar și sintaxa, și uneori chiar și ortografia. La un moment dat, popularitatea și recurența unui lexic, ale unor structuri sintactice, apariția clișeelelor, afirmarea unor formule stilistice, banalizarea unor expresii, demodarea sau căderea în desuetudine a altor gloseme, sintagme, construcții, reflectă o evoluție corespunzătoare a ceea ce am putea numi modă lingvistică.

Factorii motivanți de la originea analizei, trierii și acordării întâietății unei anumite opțiuni dintr-o serie de posibilități similare din oricare sferă de interacțiune socială, trebuie căutați la nivel de decizii intuitive care pot fi mai mult sau mai puțin influențate de bunul simț (*sens commun* sau *bon sens*), acesta participând la validarea a ceea ce corespunde criteriilor comune de apreciere de moment, adică este în vogă. De cele mai dese ori, un mesaj verbal, fie el oral sau scris, este implicit adresat unui receptor contemporan cu producătorul mesajului în cauză. Percepția și interpretarea mesajului, precum și realizarea funcțiilor fatică și estetică a limbajului sunt înlesnite în cazul operării cu unități lexicale, construcții sintactice și inflexiuni ușor recognoscibile și evaluate favorabil în comunitatea socială de moment. Unele cuvinte sunt de „bon ton” și semnalează chiar un statut intelectual superior la cel ce le utilizează, generând, astfel, o tendință de preluare și de repetare intenționată a acestora.

Fenomenul de modă, inclusiv când se vorbește despre cea lingvistică ce ține de procesele de dinamică a limbii, poate fi raportat la două planuri de analiză: cel sincron și cel diacronic. Antropologul Alfred Louis Kroeber afirma că există o anumită regularitate în ritmul de schimbare a modei vestimentare și formele acesteia tind să fie alternate conform unei or-

dini raționale [4, p. 93]. Se încearcă chiar să se stabilească periodicitatea și amplitudinea variațiilor formelor și dimensiunilor în moda vestimentară care se reiau cu o regularitate demonstrabilă în plan diacronic.

Cuvintele și sintagmele se pot înscrie și ele pe traiectorii variabile, uneori oscilante, cu perioade de glorie, căderi în anonimat, schimbări ale regimului stilistic etc. [5, p. 41] Din perspectivă diacronică, aceste fenomene se pot cerceta lesne în baza textelor literare care reprezintă niște proiecții gloto-grafice particulare ale stării, fazei de dezvoltare și formelor limbajului de la un anumit moment reperabil și în legătură cu o anumită categorie sau grup social.

Raportată la limbaj, evoluția modei este totuși anarhică, căci cazurile de reanimare a unor unități glotice sau formule sintactice din segmentul arhaic al limbii sunt neordonate și aciclice, iar prezicerea duratei unui sau altui trend lingvistic este practic imposibilă. Se întâmplă ca cuvinte ce au stat cuminte decenii bune în dicționare cu ștampila „livresc” sau cu statut de cuvânt de lux să ajungă, la un moment dat, în sectorul cel mai solicitat al limbii, și invers, gloseme și expresii care puteau fi auzite pretutindeni altădată să bată în retragere și să cedeze pozițiile unor unități alternative care corespund mai mult cerințelor și gusturilor locutorilor în plan sincron.

În acest context, gramaticianul român Gligor Gruică vorbește despre unități *promovate* și unități *altoite*. În prima categorie putem include acele unități glotice la care, sub influența anumitor circumstanțe exogene, se face apel extrem de des și insistent, uneori chiar în exces sau inadecvat. Acest fapt se poate observa inclusiv și în scrierile literare sau ziaristice de la o anumită etapă a istoriei. Glosemul *vertu*, bunăoară, este marca distinctivă a discursurilor filozofice, politice și religioase de la sfârșitul secolului al XVI-II-lea – începutul secolului al XIX-lea în societatea franceză. Lexia *révolution* îi ia locul în a doua jumătate a secolului al XIX-lea etc.

În aceeași ordine de idei, unitățile altoite se prezintă ca termeni care au funcționat până la

un anumit moment, având un anumit conținut, dar care au suferit o glisare de sens sub influența a diverși factori intra- sau extralingvistici. Această migrare de sens se produce în acord cu anumite tendințe de modă lingvistică, menite să consolideze anumite concepții sau orientări ideologice. Astfel, verbul francez *abuser* este atestat pentru prima dată încă la începutul secolului al XIV-lea, fiind folosit cu sensul de „a nu se folosi bine de un lucru, a profita de ceva în mod exagerat, a face abuz” [6, p. 38]. În secolul al XIX-lea, pentru verbul respectiv, este împrumutată din engleză accepția de „a agresa, a viola” aceasta devenind treptat semnificație dominantă a unității în cauză.

Totodată, dacă ne întoarcem la sistemul lui Barthes, componentele de ținută (*habillement*) care ar corespunde vorbirii (*parole*) cuprind caracteristicile individuale ale îmbrăcămintei și, respectiv, a felului de a vorbi. Printre aceste componente se găsesc anumite caracteristici transversale, de felul gradului de uzură sau banalitate, eventuale carențe parțiale ale elementelor cu care se operează, aspecte de originalitate sau improvizatie ca răspuns la anumite circumstanțe, alegerea nuanțelor/culorilor etc. Toate aceste trăsături țin de manifestări concrete și direct observabile [4, p. 90].

Pe de altă parte, când e vorba despre costum (*costume*) trebuie considerate fapte abstracte, susceptibile de a fi descrise verbal sau schematic, cuprinzând un repertoriu întreg de variante de forme, substanțe, culori, tipare fixe, gesturi stereotipice, elemente sau unități accesorii, reguli implicite de congruență sau incompatibilitate de piese, norme de combinare a pieselor interne și a celor externe etc. [4, p. 90] Respectiv, toate aceste componente sunt metaforic transferabile și în planul limbii (*langue*), unde își regăsesc corespondențele în unități și reguli gramaticale: morfologice, sintactice sau de alt tip.

Elementele din diadele limbă-vorbire și costum-ținută sunt strâns interdependente și admit o dinamică dialectică reciprocă, fiecare dintre ele constituind, mai degrabă, un concept bicefal, decât două concepte strict diferite.

Elementele limbii sunt combinate, activate și actualizate în vorbire, iar fapte individuale de vorbire se pot statifica în limbă, căpătând statut de normă generală. În mod similar, are loc interacțiunea dintre variantele de costum care devin ținute la defileuri de modă, în reviste specializate etc., și invers, ținutele individuale pot fi imitate colectiv, incorporându-se, astfel, costumului general.

Admiterea similitudinilor principiale, evidențiate de Roland Barthes, justifică ideea dinamicii social determinate a fenomenelor de limbaj și delimitarea variațiilor diacronice, atât uzuale, cât și de sistem. Procesele respective pot fi influențate de o serie de factori de ordin estetic, ideologic, practic etc.

Faptele și evenimentele sociale de macro-nivel instaurează o anumită ordine colectivă a lucrurilor și repere valorice actuale, în conformitate cu care se efectuează trierea faptelor de comunicare: în sensul izolării formelor, tehnicilor și ideilor celor mai oportune și relevante pentru conjunctura dată. Astfel, se poate spune că fiecare secol își are propriile obsesii majore care determină direcțiile de dezvoltare generală multidimensională a omenirii, atât la nivel de grup, cât și la nivel de personalitate, fapt ce își găsește o reflecție promptă și în limbaj. Secolul al XVIII-lea este cunoscut ca Epoca Luminelor datorită gustului general pentru depășirea dogmelor și preconceptelor prin iluminarea spiritelor cu reflecții raționale și noi cunoștințe în vederea atingerii adevărului și fericirii absolute. Secolul al XIX-lea – perioada revoluțiilor și a progresului tehnic fără precedent, la capitolul istorie de idei este deseori caracterizat ca fiind marcat de gustul și exaltarea suferinței și a tumultului interior, precum și de o predilecție pentru exotism, misticism și utopii romantice.

În secolul al XX-lea, ritmul istoriei se accelerează simțitor. În limitele acestui secol agitat, au încăput două războaie mondiale, multiple crize economice, politice și sociale, presiuni ale regimurilor totalitariste (cel fascist și cel comunist), recroiri capitale ale hărții politice a lumii, dar și a percepțiilor și concepțiilor omenești care se reflectă în filozofie, în artă, în ideologie etc. Dome-

niul literar este și el direct marcat de schimbările de paradigmă socială. În Franța, ca și dincolo de hotarele ei, principiile tradiționale ale genurilor, limbajului și chiar ale gândirii au fost puternic zdruncinate. Se intensifică influența filozofiei asupra literaturii, se afirmă grija căutării de profunzime, de esență în tot ceea ce ambiționează să completeze fondul literar modern (poezia pură, romanul pur etc.), se revine la inventarierea valorilor artistice și etice, moștenite de la generații de artiști creștini, umaniști, moraliști etc. [7, p. 4]

Modul de gândire, de exprimare, și ca urmare și cel de creație literară de la începutul secolului al XX-lea au fost marcate de diverse crize, rezultate din dileme morale care au problematizat, au revoltat și au întărit o lume întreagă. Retorici antisemite care au luat amploare în toată Europa, ieșind la iveală în cadrul afacerii lui Dreyfus (1903), separarea bisericii de stat în Franța (1905), numeroasele proteste și conflicte sociale ce traversau întregul continent, au contribuit nemijlocit la fasonarea a ceea ce poate fi numit „modern style” în literatură.

Experimente, inovații și rebeliuni intelectuale se succed și se împletesc, proiectând pe canavaua artistică idei, opinii și aspirații care domină sfera politică, științifică și socială din perioada dată. Niciodată nu s-a mai atestat o vehiculare atât de intensă de gloseme formate prin derivare cu ajutorul sufixului *-ism* [7, p. 8]. Surrealism, existențialism, unanimism, dadaism, expresionism, cubism, feminism etc., sunt doar câteva dintre noile curente ideologice sau școli, fiecare cu un manifest al său, cu promotori înflăcărați și entuziaști, cu reviste proprii și cu principii estetice originale, dar deseori efemere și devenite perimate în foarte puțin timp.

Elemente de modă lingvistică derivă din așa-numitul proces de „americanizare” generală, ce se produce mai ales după sfârșitul celui de-al Doilea Război Mondial. Admirația față de modul de viață și valorile americane crește treptat, tot mai multe anglicisme/americanisme pătrund și se fixează în lexicul limbilor naționale din spațiul european și de dincolo de acesta.

Dezvoltarea și răspândirea largă a realizărilor științei și tehnicii au dus la apariția unor

termeni specializați absolut noi, meniți să denumească noile invenții și construcții, care s-au integrat în viața cotidiană a oamenilor. Acești termeni au format o nișă lexicală aparte și au pătruns inevitabil în limba literară, limba operelor artistice, configurând noi algoritme asociative, lărgind diapazonul de glisare de sens al unităților din cadrul tropilor, extinzând sfera generatoare de imagini și reprezentări artistice.

Afirmarea insistentă a mișcării și a ideilor feministe a dus la o feminizare consecventă și îndrăzneță a lumii literare, mai ales în perioada de după 1950. Marguerite Yourcenar, Françoise Mallet-Joris, Simone de Beauvoir, Marguerite Duras și alte kolege care li s-au alăturat au mers deschis împotriva prejudecăților și tabuurilor, preocupându-se, mai întâi de toate, de căutarea identității și prețiozității feminine. Autoarele, în mod mai discret decât autorii, manifestă o atitudine de non-conformism senin [7, p. 792], precum și o voință estimabilă de a rămâne obiective în orice circumstanțe. Recurgerea la monologul interior, la introspecția lucidă ca manifestare a unei sete invincibile de sinceritate și autenticitate reprezintă unul dintre marcasele distinctive ale stilului caracteristic operelor literare franceze din secolul al XX-lea semnate de scriitoare, de rând cu eleganța limbajului și dezinvoltura tonalității narațiunii.

Procesul istoric de decolonizare, adică dizolvarea Imperiului colonial francez, începând cu anii '50 ai secolului al XX-lea, a reconfigurat fără îndoială aspirațiile de viitor a sute de mii de oameni, dar nu a putut opri, momentan, răspândirea mondială a limbii franceze. Dezvoltarea și amplificarea literaturii francofone ce reunește scrierile în limba franceză a unor autori de alte naționalități decât cea franceză contribuie la transformarea specifică a limbii, a spectrului de teme abordate, a criteriilor de apreciere a literaturii moderne. Scriitorii francofoni sunt cei care provoacă metamorfoze importante în limba franceză din secolul al XX-lea, aducând în ea inflexiuni ale limbilor lor indigene și ale imaginarului colectiv specific din care provin. Prin intermediul literaturii, amalgamarea limbii coloniștilor cu cea a autohtonilor, atât la nivel de

formă, cât și la nivel de conținut, depășește stadiul de stângăcie accidentală, căpătând un caracter oficial și o valoare expresivă recunoscută.

În toată această diversitate și abundență de idei s-au evidențiat personalități de seamă, ale căror geniu creator a ieșit în vileag și a dictat tendințe evolutive literare și filozofice solide. Au devenit generice nume ca Marcel Proust, André Gide, Paul Valéry, Guillaume Apollinaire, Albert Camus, Jean-Paul Sartre ș.a., fiecare dintre ei revelând lumii un univers al său. Cu toții se referă la unele și aceleași tematici: dragoste, natură, căutarea sinelui, gustul pentru nou, războiul, scurgerea timpului etc., dar încearcă să găsească forma, expresia și tonalitatea autentică unică care să răzbată la suflet și să trezească sensibilitatea publicului. Astfel, Apollinaire exersează în caligrame și evită sau reduce la minimum punctuația în versurile sale; Proust ondulează meandrele frazei sale inimitabile, descoperind secretul timpului regăsit; Camus tinde să depășească absurdul prin revoltă, narează fapte comune prin prisma conștiinței individuale, nobile, lucide și exigente; Sartre promovează ideea supremației existenței și caută să demonstreze suveranitatea conștiinței prin formule filozofice frapante cu care își presară romanele, piesele de teatru și eseurile.

În materie de modă literară, lucrurile au fost foarte instabile și intens variabile pe parcursul întregului secol. Numărul cărților și operelor editate a crescut atât de considerabil, încât a devenit extrem de dificil să fie clasat și sistematizat acest flux literar abundent. Convențional, se vorbește despre câteva perioade importante în literatura franceză a secolului al XX-lea [7, p. 8], și anume:

1. Cea dinaintea de 1914, când literatura era încă puternic marcată de estetica realistă a secolului al XIX-lea, însă limbajul poetic reformulat și discursul liric nestânjenit de punctuație al lui Guillaume Apollinaire, ironia umanistă a lui Anatole France, ficțiunea de introspecție și romanul fluvial al lui Marcel Proust constituie niște marcase distinctive ale perioadei, care au avut un impact indiscutabil asupra predilecțiilor artistice ale generațiilor următoare de literați;

2. Cea din 1914 până în 1939, când Primul Război Mondial bulversează conștiința oamenilor de artă, apar multiple întrebări noi în esență, experimentele de avangardă nu mai sunt atât de atractive. Semnele vechii culturi nu numai că nu mai sunt la modă, ele sunt refuzate deschis, crezându-se că ar purta responsabilitate pentru masacrul inuman prin care a trecut Europa în acea perioadă. Comunitatea artistică se reunește pentru a afirma măreția creației literare. De analiza actului de creație s-au preocupat André Gide, Paul Valéry, André Breton etc. Tot Breton se numără printre fondatorii suprarealismului, curent cultural important care promova exprimarea liberă a funcționării efective a gândirii în orice formă de artă, în absența oricărui control exercitat de rațiune.

3. Cea între 1940 și 1960, când mutațiile sociale profunde din urma războaielor sângeroase (cel de-al Doilea Război Mondial, războaiele coloniale) și expansiunea comunismului îi determină pe scriitori să renunțe la neutralitatea politică. În această perioadă, mulți dintre literați promovează conștient un mesaj politic transparent în operele lor, deschizând noi polemici în jurul întrebării despre funcțiile literaturii în societate. Literatura angajată se dezvoltă în paralel cu filozofia absurdului și tezele existențialiste. Intră în vogă dezbateră problema condiției umane, a supraviețuirii pe timpuri de criză, a revoltei împotriva morții și a altor pericole. Anume aceste preocupări le găsim în operele lui Albert Camus, Jean-Paul Sartre, Claude Simon etc.

4. Cea între 1960 și 1985, când expansiunea literaturii realiste pentru clasele de mijloc continuă și cărțile se transformă tot mai mult în obiecte de consum. Publicul se schimbă, elemente ale culturii anglo-saxone devin tot mai populare, limba franceză este invadată de anglicisme. Se afirmă tot mai mult literatura feminină și revendicările feministe, operele autobiografice sunt și ele la modă în această perioadă;

5. Cea după 1985, când literatura franceză se caracterizează prin tendința de revenire la formele și canoanele tradiționale. Autoficțiunea, ca sinteză dintre autobiografie și ficțiune, reprezintă unul dintre genurile de succes din pe-

rioadă dată. Serge Doubrovsky, Annie Ernaux, Christine Angot sunt câțiva dintre romancierii ce au provocat cititorii să distingă între valorile factuale și valorile fictive din scrierile lor.

Chiar dacă periodizarea de mai sus este mult prea generală, ea ne permite totuși să constatăm o dată în plus că interconexiunea dintre dinamica evoluției istorice a societății și producția literară ca indicator cultural este un fapt sine-qua-non. Ca efect al acestei interconectări imediate, cantitatea și diversitatea genurilor, tehnicilor, doctrinelor și paradigmelor literare se lărgește continuu și tinde spre infinit.

În concluzie la această cercetare, menționăm că fiecare generație de literați proiectează pe banda virtuală a memoriei colective secvențe subiectiv remaniate ale realității obiective contemporane lor. Această proiecție este cu atât mai autentică și istoric relevantă, cu cât în ea se respectă și se transmit aspirațiile, tendințele, năzuințele și flerul caracteristice gustului sau modei de moment, contemporane fiecărei dintre aceste generații. Conceptul de modă nu numai că este compatibil cu domeniul lingvistic și literar, ci se numără printre factorii care prefigurează trăsăturile și determină direcțiile de evoluție a acestuia la nivel lexical, morfo-sintactic, stilistic. Autenticitatea literară, așadar, presupune atât originalitatea și felul specific de a relata idei și întâmplări, cât și sezișarea și comunicarea abilă a predilecțiilor colective actuale, constituind un amalgam de invențiuni și imitațiuni.

Referințe bibliografice:

1. Дубровский, Д.И. *Проблема идеального. Субъективная реальность*. – М.: Канон+, 2002.
2. Stănică, L. *Modul în care se reflectă Realitatea în textul literar / nonliterar*. In: Scribd. 2019 [online]. [Accesat: 9.01.2022]. Disponibil la adresa: <https://www.scribd.com/document/409635754/Modul-In-Care-Se-Reflect%C4%83-Realitatea-In-Textul-Literar>
3. Popa, O. *Textul literar ca discurs al societății. Sociocritica franceză*. Autoref. tezei de dr. filologie. Chișinău, 2018.
4. Burgelin, O. *Barthes et les vêtements*. In: „Communications”, 1996, nr. 63, p. 81-100 [online]. [Accesat: 11.01.2022]. Disponibil la adresa: https://www.persee.fr/doc/comm_0588-8018_1996_num_63_1_1958

5. Gruică, G. *Moda lingvistică 2007. Norma, uzul și abuzul*. Pitești: Paralela 45 – Compact, 2006.

6. Dragomirescu, A.; Nicolae, A. *101 greșeli de lexic și de semantică: cuvinte și sensuri în mișcare*. București: Humanitas, 2011.

7. Lagarde, A.; Michard, L. *XXe siècle. Les grands auteurs français. Anthologie et histoire littéraire*. Paris: Bordas, 1989.

Considerații asupra problemei autenticității și modei în literatura franceză a secolului al XX-lea

Rezumat. Literatura, ca activitate socială, comportă neapărat semnele unui mediu cultural, politic, economic, aflându-se în rezonanță cu spiritul epocii în care a luat naștere. Opera literară, fiind rezultatul actului creator al autorului său, conține trăsături specifice de stil, ideologie, cunoștințe și atitudini subiective ale scriitorului, prin care aceasta devine autentică, originală și autotelică. În același timp, activitatea artistică nu poate fi concepută în afara societății, ceea ce face ca instituțiile, mentalitățile și gusturile sociale colective să influențeze inevitabil alegerile autorului la nivel de lexic, sintaxă, ortografie etc. În acest context este justificat să vorbim despre fenomenul de „modă” în raport cu limba și literatura. În prezentul articol, se propune o reflecție sintetică despre confluența vocilor autentice ale autorilor și a dezideratelor modei lingvistice ale timpului în cadrul operelor literare franceze din secolul al XX-lea.

Cuvinte-cheie: literatură, societate, modă, modă lingvistică, autenticitate, literatura franceză, literatura secolului al XX-lea

Some Considerations on the Problem of Authenticity and Fashion in the XXth Century French Literature

Abstract. Literature, as a social activity, necessarily implies certain marks of a definite cultural, political and economic environment, reflecting the spirit of the epoch that engendered it. Resulting from the creative act of its author, the literary work inherits specific features of the style, ideology, knowledge and personal attitudes of the writer, thing that makes the work authentic, original and autotelic. At the same time, the artistic activity is inconceivable out of the society, so that the social institutions, mentalities and collective preferences influence the author's choices in matters of vocabulary, syntax, spelling etc. Thus, it is legitimate to speak about a “fashion” phenomenon related to language and literature. This article offers a reflection on the confluence of the authors' authentic voices and the language trends desideratum within literary works of the XXth century French Literature.

Keywords: literature, society, fashion, language trend, authenticity, French literature, XXth century literature.